

mladino in **mladostjo** je vendar vsakemu dovolj jasen. Dvomin, da bi kateri učitelj vprašal učenec: „Ali ste že „ovršili“ naloge?“ **Zvršiti** je tukaj na mestu (v zadnji številki sem pisal napačno „izvršiti“), ker „ovršiti“ ima isti pomen, kakor sem povedal zadnjič. Najpravilnejši pridevnik od samostalnika laž je **lažniv**, naj g. Janko se tako išče dokazov za svojo pisavo „ležniv — ležnivih“. G. Janko se je blagovolil poslati z „moderno“ pisavo „prenašala nadloge svoje“, hoteč vdariti mene, toda je imel tako smolo, da je počil samega sebe. Grajal sem tako pisavo in sem trdil, da mora biti **prenašala svoje nadloge**, ker g. Janko piše: „prenašala nadloge svoje“ (glej str. 14. vrsta 12.) in „ostanete v sobici svoje“ (glej str. 65. vrsta 6.). Potrjujem, da ima Bartel v besednjaku m n i h, m e n i h, toda nima „m i n i h“ kakor piše g. L. na str. 54. in 55. „Mladič“ odgovarja pri nas nemškemu ein junges Thier, ne pa ein Lehrjunge, kar je toliko kakor **rokodelski učenec**. Ako „dopada“ g. L. „nor“, norec (Narr) bolj kakor blazen in dasi ostane pri izrazu „ce-bada“, vendar upam, da me ne bode „cebnii“, ako ga kdaj obiščem. — Z druge strani kakor jezikovne je knjižico težko ocenjevati. V spisih ni novih idej in proti pravosti ne greši nikjer, tako, da moram pritrditi g. Janku, da je gledé nató res „pesmi pel sre-

brnočiste“, ker mu je geslo: „Bog, car in dom“, kar povdarja večkrat s ponosom. Sicer pa pesmi nikakor niso „srebrnočiste“, — Bog obvaruj! — vsem se pozna velik trud, ki so ga prizadejale svojemu očetu, ker so le gola, vsakdanja proza v težko zverženih verzih, da vse v „trdih sklepih ječi“ in kliče osvete svojemu roditelju, ki jih je s težavo spočel. — Kdor ne verjame, kupi si naj Iskrice III. zvezek. — Toliko v o govor in zagovor, ki je prvi in zadnji. Lasati se z g. J. Lebanom nečem, ker vem, da ga ne izpreobrú nihče. Zahvalim se mu pa za vse lepe „navke“, ker on res zna svojo reč, kajti pokazal je v svojem odgovoru, da je čital mnogo, da je pravcati Bücherwurm. Svojega odgovora nisem mogel „opoprati“ z obrabljenimi latinskimi frazami in z divnimi italijanskimi vzkliki, povedal sem prav po domače, kar sem moral povedati in upam, da me bode g. Janko Leban razumel tudi brez tujih citatov. Javiti moram tudi jaz „pred vsem slovenskim svetom“ (?), da zna gospod Janko Leban več slovenščine kakor jaz in da ne bode treba nikomur o tej resnici dvomiti, povem, da sem bil ves čas slab dijak. Gospod Janko, oprostite, govoriti je moral Vaš udani *Francišek Jaklič.*)*

V Ljubljani, 9. grudnia 1892.

Naši dopisi.

Iz Dola. Nova dvorazredna ljudska šola v Dolu. Obhajali smo dne 26. vinotoka slavnost blagostavljanja novega šolskega poslopja. Bil je že skrajni čas sezidati novo šolsko poslopje, kajti prejšnje je bilo že premajhno, zelo slabo, mokro in vlažno. Prepovedalo se je iz več vzrokov mladež v to poslopje sprejemati. Dolgo se je pretehtovalo, kje bi stala prihodnja dvorazrednica; slednjič kupil te tukajšnji krajni šolski svet severni trakt Dolske graščine v ta namen od g. Palme-ta za 3000 gld., katerega je imenovali g. graščak za 2400 gld. v šolo predelal in od svoje še ostale graščine popolnoma odstranil. V ponedeljek dne 24. vinotoka se je vršila kolavdacija, pri kateri so bili navzočni gospodje: G. Friderih, c. kr. okrajni glavar, J. Bolz, c. kr. inženier, J. Pintar, okrajni zdravnik in udje tukajšnega krajnega šolskega sveta. Blagoslovljenje šolskega poslopja se je pričelo s svetlo mašo, katere se je udeležil krajni šolski svet in šolska mladina. Po svetli maši je šla šolska mladina v novo šolsko poslopje, katero je blagoslovil g. župnik J. Jarc spremljevan od asistence dveh g. duhovnikov. Zbrani mladini je govoril imenovani gosp. župnik, kot predsednik krajnemu šolskemu svetu in opominjal učenke in učence, naj ljubijo svoje odgovornosti. Učitelj g. H. Bizjak govoril je o napravi šole sploh, zahvaljeval vse dobrotnike, kateri so pripomogli in darovali k gradnji nove šole, posebno pa našega

presvetlega cesarja Franciška Jožefa I., kateri je odprl svojo radodarno roko in milostno tudi tej šolski občini daroval 200 gld. Otroci so zapeli cesarsko pesen, zunaj pred krasno okinčanim šolskim poslopjem pa so gromeli topiči in oznanjevali denašni slovesni dan. Tako se je končala ta slavnost.

Iz Polhovega Gradca. Kakor bele vrane so redki dopisi iz Polhovega Gradca v Vašem cenjenem listu, gospod vrednik!

Kaj bi pač človek mlatil prazno slamo! Berilni vaja »spodobno se obnašaj« veli v nekem stavku: »Kadar ne veš kaj dobrega govoriti, — tukaj reči mo pisati, — pa molči.« — A vendar hočem »jedno mimo« spregovoriti v naši jednorazrednici.

V neki profeciji velike sobote jutro se v cerkvi bere: »Crescite et multiplicamini!« Ako je kje na prelubi široki zemlji ta znameniti stavek v veljavi, je gotovo v prvi vrsti pri nas. »Ne bo še konec življenja in sedanjega potovanja«, take misli me obhajajo, kadar v rokah držim razrednico tekočega šolskega leta. Dobrih 230 glav obojega spola šteje t. l. naša »univerza«. Kakor drobni ptički odpirajo kljunčke da jim stara hrane donasata, zre poželjivo naša šolska mladež po šolskih knjigah, a težavno, jako težavno je stanje učiteljevo, ki mora tolikemu številu otrok vbi-

*) Govorili sta obe stranki, ergo konec besedij! — Vred.

jati in vcepljati v glavo različne hrane potrebne za vsakdanje življenje.

Zares, mučenik si, učitelj na jednorazrednici. Vsak te vidi v počitku, a nihče pri delu.

Komaj se ti sbladi opoludne sedež v šoli in še ne dobro opočijejo ušesa, že zopet ga greješ in napaenjaš svoje moči tolikemu številu šolskih otrok v prid. Blažitelj otroških src, dušni hranitelj njihov, a vender moraš večkrat dasiravno v svesti svojega vzvišenega poklica, odjenjati. Naj ne grem predaleč, da ne zajeдем. Omeniti mi je le, da je toliko število otrok jedni učni moči preveliko in ne more jih zmagovati.

Da ni slednjič obilnega, ali celo nikakega vspela, kar mora učitelj od ljudi čestokrat slišati, je umevno. Da bi vender kmalu zasijalo solnce na taki jednorazrednici!

Te dni došlo je tukajšni šoli od neznanega dobrotnika mnogo šolskega blaga za uboge učence v vrednosti 12—14 gld.

V Vašem cenjenem listu, naj se temu velikodušnemu dobrotniku izraza v imeni krajnega šolskega sveta in uboge šolske mladine najtoplejša zahvala. Bog mu plačaj! Vivat sequens! *Janko Bajec.*

Društveni vestnik.

Iz kranjskega okraja. (Odkritje Rozmanovega spomenika. — Zborovanje učiteljskega društva.) Dne 20. vinotoka se nas je zbralo v kljub grdemu vremenu precejšno število tovarišic in tovarišev v Stari Loki, da še jedenkrat obiščemo in vzamemo slovo od zemeljskih ostankov prerano umrlega tovariša g. Antona Rozmana, učitelja v Žabnici ter odkrijemo slovesno spomenik, kateri naj še poznim rodovom oznanja, da tu počiva vzgleden učitelj, iskren rodoljub, kateri bi bil še veliko koristil svojemu narodu, da mu ni neizprosna smrt prerezala tako zgodaj nit življenja.

Po sv. maši zbrali smo se njega čestilci ob gomili, kjer se je po cerkvenih opravilih poslavljaj imenom tovarišev in šolske mladine v ganljivih besedah gosp. N. Stanovnik, nadučitelj v Selcih, a učiteljsko društvo — katero je oskrbelo tudi spomenik — položilo je na gomilo v znak ljubezni in spoštovanja do rajnega krasen venec. Učitelji pevci pa so zapeli v slovo »Blagor mu« in »Nad zvezdami«.

Dragi Anton, res Te krije črna zemlja, a duh Tvoj še živi med nami. Le prerano si nas zapustil ter se preselil v one višine, kjer vlada večna ljubezen. Z Bogom, blagi prijatelj! Na svidenje nad zvezdami!

Ob 10. uri zborovalo je naše društvo v prostorih g. Gusella v Škofji Loki. Gospod predsednik L. Jelenc prav pristrčno pozdravi zbrano učiteljsvo. Veseli ga, da se je zborovanja udeležilo toliko učiteljev. S posebnim zadovoljstvom pa naglašja, da so nas počastile tudi gđe. kolegince. Omenja zborovanja »Zveze« v binkoštih v Kranji za katere sijajni nastop ima društvo ne malo zaslug. Končno omenja krivičnih napadov na učiteljsvo ter odločno oporeka, da bi bilo slovensko učiteljsvo brezversko, saj se ves pouk opira na Boga in vsaka čitanka prične se z molitvijo.

Na to poroča tajnik o društvenem delovanju prošlega leta. Društvo vidno napreduje, število članov množi se od leta do leta osobito podpornih.

Blagajnik g. J. Režek potem poroča o gnotnem stanju društva. Navzlic ogromnim stroškom, ki je imelo društvo v minulem letu, smatraji je finančno stanje po iztirjanji večjega zneska ugodnim.

Volitev novega odbora bila je precej živahna. Izvoljeni so sledeči gg.: L. Jelenc predsednik, B. Krenner namestnik, Fr. Luznar tajnik, K. Benedik namestnik, J. Režek blagajnik, I. Jezeršek povodnja, A. Kmet namestnik.

Pri posameznih nasvetih predlaga g. Fr. Luznar, naj bi se poslala nadučitelju g. V. Ribnikarju, kateri je kot predsednik »Zveze« na Svetčevem banketu tako odločno branil in zagovarjal čast slovenskega učiteljsvo, zahvala, kar se je sprejelo z odobravanjem in jednoglasno.

G. J. Režek predlaga, naj se oniam udom, kateri so še na dolgu za lansko ali predlansko leto, stavi obrok in če se ne odzovejo, smatraji jih izstoplim iz društva, kar se je sprejelo.

Gospod predsednik zahvali še udeležence za vidno zanimanje za naše društvo ter nas z navdušenimi besedami vspodbuja, da se tesno oklenemo društva, kajti le v slogi je moč ter s trikratnim »slava« klicem na presvetlega vladarja zaključil zborovanje.

Telegrafčno nas je pozdravilo isti dan zborujoče kanniško učiteljsko društvo.

Po obedu pridružil se je tudi g. Fr. Košir, kapelan v Smledniku ter dejansko pokazal, da duhovnik in učitelj prav lahko delujeta skupaj, če iščeta le to, kar jih druži. Bilo je več napitnic, vmes pa so nas razveseljevali naši pevci. Da pri tej priložnosti nismo zabili prekornostne družbe sv. Cirila in Metoda, razume se samo po sebi. Le pre kmalu je minil čas in s teškim srecem smo se morali ločiti z veselo zavestjo, da nam ostane ta dan v dobrem spominu.

—r.